

Tidsskriftsprofit på gratis-forskning

Og alligevel er prisen på videnskabelige tidsskrifter løbet løbsk.

Det betyder smallere indkøb på uni-biblioteker

Forskere og studerende må i fremtiden se langt efter visse tidsskrifter. Biblioteker må simpelt hen sige tidsskrifter op, fordi abonnementspriser er blevet en belastning, fortæller Det Kongelige Biblioteks universitetsbibliotekar **Michael Cotta-Schönberg**: ”Vi må sige tidsskrifter op. Jeg har oplyst ledelsen om, at jeg opfatter abonnementsudgifter som en tikkende bombe, som ikke kan fortsætte”.

Universitetsbibliotekerne er bundet op på såkaldte 'big deals', hvor de køber store pakker af tidsskriftsabonnementer. Det var i sin tid med til at gøre det billigere, men KB kan ikke fravælge enkelte, mere perifere tidsskrifter. Og at fravælge de store og dyreste pakker, for eksempel fra den store hollandske udgiver Elsevier, er ikke en mulighed. Og Elsevier-tidsskrifter lægger alene beslag på ca. 20 mio. ud af de 45 mio. kr., som KB årligt bruger på abonnementer.

Det kommercielle udgivelsesselskab **Elsevier** har kæmpeprofitter med en overskudsgrad på 37 procent:

”Det er en helt unik overskudsgrad. De står i en stærk – monopolagtig – konkurrencesituation, for kunderne (bibliotekerne) er jo nødt til at abonnere. Samtidig er det superfedt for forlagene, er at de i vid udstrækning baserer sig på frivilligt arbejde. At sidde i redaktionskomiteen er jo en ære, og vi forskere vil jo give vores højre arm for at skrive i et af deres tidsskrifter. De kombinerer gratis slavearbejde med afhængighed hos aftagerne, det er fantastisk smart,” siger **forvaltningsprofessor Anders Drejer**.

En løsning på Elseviers monopol og priser kunne være Open Access, dvs. åben adgang på databaser. Heri ligger dog et dilemma, mener foreningen Danske Videnskabsredaktører, der – med videnskabsredaktør Jørgen Burchart som talsmand – frygter, at danske videnskabelige tidsskrifter vil miste deres indtægtsgrundlag og forsvinde til stor skade for udgivelsen af dansksproget forskning.

Se også side 7-9 ...

Finanslov-2013 2
Ros til uni- og forskningsminister Morten Østergaard. **LEDEREN**

UVVU-kaos 5
Helmuth Nyborg-sag tager 15 måneder, de involverede får ingen informationer og der er endnu ingen årsrapport for 2011

Open Access 7-9
Kravet om fri adgang til forskningsartikler vokser i takt med, at udgiverne skruer priser op og tjener milliarder på forskeres gratis arbejde

Internettets mudderpøl 11
Det er ikke risikofrit at være samfundsforsker på kontroversielle felter. Man risikerer personhætz og tilsvininger

Forskeres ansvars pådragelse 14
Seks italienske seismologer blev idømt seks års fængsel for passivitet. Det åbner en debat om etiske og juridiske grænser

Lærer og sygeplejersker på uni'? 18-21
Fusion mellem professionshøjskoler og uni'er har lange udsigter, lyder vurderingen efter finansloven-2013. Men hvad er professionsuddannelsernes aktuelle rolle? **BAGGRUND**

Uni-samfund med nid og nag 22
Professor Tim Knudsen er gået på pension med harske bemærkninger om strukturen, om ledelse og om det kollegiale. **INTERVIEW**

Aarhus: 'Lauritz' går af 24
Han er der endnu for fuld skrue, men hans efterfølger skal castes inden august 2013

England: Kendis-protest 26
Den engelske regering laver drastiske besparelser og liberaliseringer, som udfordrer det klassiske uni' og Academia **REPORTAGE**

Pensionsmodne blokerer 30
'Jeg oplever en generationskonflikt, som det er ukollegialt at tale om. **MÅNEDENS DILEMMA**

itering: reaukrati

beskæftigelsesgrader eller arbejdsgiveres aktuelle behov. Et ”unuanceret relevanskriterium” vil ikke kunne forstå, at mange humanister i det seneste årti er opsuget i utraditionelle ansættelser.

Akkrediteringsrådet har dog allerede indledt en strammere kurs. På et møde i begyndelsen af november godkendte rådet 15 nye uddannelser, mens 7 blev afvist. De uddannelser, der fik afslag, faldt alle for de strammere krav om de nye uddannelsers ”relevans”.

Rådsformand Søren Barlebo Rasmussen kommenterede den nye linje: ”I Akkrediteringsrådet forventer vi, at forslag til nye uddannelser bygger på et klart samfundsbehov. Det behov skal universiteterne kunne påvise. Vi har med denne runde af nye uddannelser set, at flere universiteter ikke har formået at løfte bevisbyrden. Derfor får de afslag.”

Der lægges fremover særlig vægt på, at universiteterne aktivt inddrager potentielle aftagere tidligt i udviklingen af nye uddannelser. Og aftagerne gøres opmærksomme på mulige beslægtede uddannelser og beskæftigelsessituationen for disse: ”Universitetsledelsen skal samtidig tage et klart ansvar for udvikling af nye uddannelser”.

jø

UVVU-kaos: Helmuth Nyborg-sag tager 15 måneder

Nyborg og klagerne belastes af UVVU-sagsbehandling, der er i strid med UVVUs egen forretningsorden

Uredelighedsudvalgets behandling af klagen over psykologprofessor Helmuth Nyborg er tilsyneladende landet i kaos med en rekordlang sagsbehandlingstid på 15 måneder. Udvalget kommer nemlig tidligst med en afgørelse i januar, fortæller UVVU i svar på aktindsigt til FORSKERforum.

UVVU forklarer blot forsinkelsen med, at ”sagen fortsat er under oplysning”. Den nye forsinkelse er besynderlig, for UVVU signalerede i august – da FORSKERforum søgte oplysninger om sagens gang – at sagen var tæt på opklaring, og at afgørelsen ville komme ”efter 1. september”. Den underforståede grund til Nyborg-forsinkelsen lød, at UVVU havde brugt måneder på en anden tidrover, nemlig Penkowa-sagen.

Klagerne pålagt tavshedshenstilling

Forløbet er, at klagerne prof. emeritus Jens Mammen, lektor Morten Kjeldgaard (AU) samt u-adjunkt Jens Kvorning (AAU) klagede i september 2011. UVVU opklarede dernæst sagen og holdt sit første møde i maj 2012, men siden 28. juni har klagerne intet hørt fra UVVU. Det er brud på UVVUs egen forretningsorden, der siger, at udvalgene senest tre måneder efter modtagelsen af en sag skal oplyse sagens parter om sagens forventede forløb og det forventede tidspunkt for sagens afgørelse (forretningsorden §5).

Klagerne vil imidlertid ikke udtale sig til FORSKERforum om sagen eller forsinkelserne, fordi man har fået en ”tavshedshenstilling” fra UVVU. Man ønsker ikke at gøre noget, der kan tolkes som brud på denne henstilling eller gøre noget, der kan tolkes som en klage over UVVU. Klagerne ser frem til en ”grundig og velunderbygget afgørelse”.

Klage: Nyborg har forvredet og kopieret

UVVUs afgørelse er ventet med spænding, fordi klager mod Nyborg tidligere er strandet på juristeri. En afglidende afgørelse fra UVVU vil derfor være et stærkt slag mod UVVUs

autoritet og troværdighed i forskerverdenen. Klagen handler om, at Nyborg skulle have foretaget ”uoplyst ensidig eller forvredet fortolkning af egne resultater og konklusioner” i en konkret artikel. Nyborg havde ikke klar kildeangivelse, og klagen påpegede, at Nyborgs data – der præsenteres som funderet i biologisk videnskab – stammer fra en simpel demografisk fremskrivning, udarbejdet som politisk agitationsmateriale for den ultra-højreorienterede Den Danske Forening (DDF) af dennes såkaldte ”økonom” Ebbe Vig.

Som reaktion på klagen fremkom Nyborg med skiftende forklaringer om, hvor data kom fra. Først kendte han slet ikke DDFs økonom Ebbe Vig, men nogle dage efter erkendte han, at de har samarbejdet. Ebbe Vig forklarede først, at det var ham, der havde kopieret fra Nyborgs forskningsartikel – mens Nyborg så til sidst lander på en forklaring om, at han havde købt data af Ebbe Vig (se FORSKERforum 248, oktober 2011).

Som en del af miljøbeskrivelsen omkring Nyborg og Vig beskrev FORSKERforum også DDF – og den beskrivelse har fået en retslig udløber, idet DDFs eks-formand og nuv. ”juridiske rådgiver” Ole Hasselbalch står bag en injuriersag mod FORSKERforum).

Ingen årsrapport for 2011

Også andre steder er der tilsyneladende kaos. Der er nemlig slet ikke offentliggjort en årsrapport for 2011. Seneste årsrapport er fra 2010 (fra juni 2011).

Den manglende årsrapport står i skærende kontrast til, at UVVU traditionelt henviser til, at netop disse årsrapporter er ankeret i UVVUs information til offentligheden. Det var således den, som UVVU henviste til, at da man affærdigede FORSKERforums anmodning om bedre information eller aktindsigt i løbende og afgjorte sager: UVVU offentliggør proaktivt oplysninger ”f.eks. i UVVUs årsberetninger ...”

jø